

šole, v katero naj se jemljejo otroci iz predmestja in okolice; vodja ji je bil vodja normalne šole Helverding.

Po večjih mestih spoznali so tudi potrebo, da se napravijo posebne dekliške šole. Že poprej pa so bile po nunskih samostanih dekliške šole, in tako je tudi za naprej ostalo, kakor je dvorna kancelija v zadevah Uršulinaric, bivajočih v Ljubljani, določila. Na Reki dala je cesarica 20000 gold., da se je samostan Benediktinaric pripravil za dekliške šole. Vendar pa šole prejemati niso silili nun, katerim to njih red ne pripusča. Nune pa, ktere so šole imele, poprijeti so se mogle nove metode, in vodja normalne šole ogledavat bi imel po njihovih učilnicah. Felbiger pripoveduje, da je bila gospodičina Kohllöffel — tako je zapovedala cesarica — na Dunaji v novi metodi dobro podučena in potem bila poslana na cesarske stroške v Ljubljano, Reko in v Gorico podučevat redovnice v novi metodi. Odgojevanje po dekliških šolah opirati bi se imelo, kakor pri dečkih, na materni jezik, in cesarica ni terpela, da bi gospodičine v nekem samostanu glavnega mesta iz namena, da bi se francosko dobro naučile, nemški jezik zanemarjale. In tako so bile v začetku osemdesetih let v mnogih krajih normalno vredjene dekliške šole.

(Dalje prth.)

Praktična slovensko-nemška gramatika.

(Dalje.)

XX.

Sklanjanje prilogov.

Prilogi so povedavni (aussagend) ali priloživni (beigefügt). „Uč. T.“ st. 133.) Govorili bomo tukaj od priloživnih prilogov, tedaj takih, kateri so v neposrednji zvezi z imenom.

V nemškem stoji pred prilogom *a*) določivni spolovnik, ali pa besede, ktere imajo enake končnice, pa ne enakega pomena kakor določivni spolovnik, in ime se takrat šibko sklanja; *b*) nedoločivni spolovnik, tedaj se prilog deloma šibko, deloma krepko sklanja. *c*) ali pred prilogom ne stoji ne določivni pa tudi ne nedoločivni spolovnik, ali pa kakšna druga besedica, in prilog se krepko sklanja.

V slovenskem pa tukaj ne delamo razločka, razun v 1. sklonu ed. št. pri moškem spolu, ker se reče: Dobri mož, der

gute Mann; dober mož, ein guter Mann. Da si otroci sklanjave oblike ložeje v glavi obderžé, naj jim učitelj blezo tako le pojasnuje: Kadar se iz spolovih končnic more spol spoznati, takrat se rabi šibka oblika; kadar pa tega ni mogoče spoznati iz spolovih končnic, rabi se pa krepka oblika, na primer: Ein bescheiden — Knabe, ein bescheiden — Mädchen; tukaj je treba krepke oblike, sicer se ne more spol razločevati.

Ponavljati je tukaj treba nauk *a)* od imen in posebno razloček določivnega in nedoločivnega spolovnika, *b)* sklanjavo imen.

Kako se sklanjava imen more praktično obdelovati, povedali smo že na st. 203.

Naj tudaj navedemo še zgled!

1. sklon. Wer geht gern in die Schule? Der oder ein fleissiger Schüler.

2. sklon. Wessen Betragen gefällt dem Lehrer? Des oder eines fleissigen Schülers.

3. Wem ist der Lehrer gewogen? Dem oder einem fleissigen Schüler.

4. sklon. Wen lobt der Lehrer? Der Lehrer lobt den oder einen fleissigen Schüler.

Morda ni odveč, ako učenik učencem nekoliko razlaga, kako se prilogi skončujejo, in sicer v nemškem na končnico *ig*: fleissig . . . ; *isch*: stürmisch . . . ; *lich*: freundlich . . . ; *bar*: trinkbar . . . ; *haft*: wahrhaft . . . ; *sam*: sparsam . . .

Od slovenskih prilogov navedemo le nekaj zeló navadnih končnic in sicer *a)* na *ji, ja, je*: ribji, ribja, ribje; *b)* na *ov*: medvedov, a — o, slonov, a — o; *c)* na *ovsk*: volovsk, o-slovsk, kozlovsk; na *aven*: delaven, pisaven; *oven*: duhoven; na *in, na, no* se izobrazujejo iz ženskih imen prilastivni prilogi n. p. mati — materin, sestra, sesterin, kakor iz moških na *ov — a — o*.

To je opomnjeno v gramatiki pri obravnavi 2. sklona.

(Dalje prik.)

Pomenki

o

slovenskem pisanji.

XLIV.

T. Slovensčina ima dokaj predlogov z dvema sklonoma in celó s tremi, p.: *za* (lat. post, pone, pro — nemšk. hinter,